

Afdelingen for erhvervsfaglige
uddannelser

Vester Voldgade 123
1552 København V.
Tlf. 3392 5600
Fax 3392 5666
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

2. april 2009
Sags nr.:
065.377.021

Tilsynsrapport, Dalum Landbrugsskole den 27. januar 2009.

Deltagere

Fra skolen: Formand for bestyrelsen Jens Jacobsen Forstander Jørgen P. Jensen, uddannelseschef Asger Clausen, økonomisk leder Kirsten Slebæk Jensen, administrationsleder Gitte Borup, international koordinator Ove Gejl Christensen, lærerrepræsentant i bestyrelsen Keld Storm.

Fra Undervisningsministeriet: Kontorchef Jørgen T. Møller, fuldmægtig Tina Høpfner Christensen, undervisningskonsulent Philip Pedersen, fagkonsulent Steen Forsmann.

Anledning til besøget

Tilsynet skyldes det relativt store optag af udenlandske praktikanter til uddannelsen faglært landmand og landbrugsuddannelsen, herunder at klarlægge, hvordan skolen har udfyldt og udfylder de givne rammer for disse uddannelser. Tilsynsbesøget skal ses i sammenhæng med besøg på fem andre landbrugsskoler.

Mødet fandt sted Dalum Landbrugsskole samt på skolens afdeling i Korinth.

Bilag:

Bilag 1: Dagsorden og oversigt over materialer.

Bilag 2: Spørgeskemaundersøgelsen

Rapport fra besøget

Indledende møde med administration og ledelse

1. Skolens udbud, information og markedsføring overfor udenlandske praktikanter

Udbud:

Skolen har siden midten af 1990'erne haft en målsætning om øget internationalisering med tilbud til danske elever, men skolen har også gennem årene optaget mange udenlandske elever og praktikanter og udbudt undervisning på engelsk. Skolen har oplyst, at den fra 2006 og indtil april 2008 har haft optaget 202 personer, svarende til i alt 113,7 årselever.

Korinth-afdelingen gennemfører undervisning af danske elever og af udenlandske praktikanter på modul 1, hvor Dalum afdelingen gennemfører hovedforløb, efteruddannelse og lederuddannelse for danske elever og kursister.

Af de p.t. 300 optagne elever, er de 21 udenlandske.

Skolen har ikke forholdt sig til, hvorvidt de udenlandske praktikanter ved optagelsen på skolen har kunnet fuldføre uddannelsen til faglært landmand inden for meddelt opholdsgrundlag. Skolen har oplyst, at i uddannelse til faglært landmand har skolerne typisk optaget eleverne i ét skoleophold, hvorefter eleven kan vælge en nye skole. Skolen har hidtil alene optaget elever i uddannelse til faglært landmand.

Samarbejde med udenlandske partnere: Skolen har bl.a. et samarbejde med University of Nebraska, med det ungarske undervisningsministerium samt et universitet i Brasilien. Skolen har gennem årene haft et tæt samarbejde med Cirius omkring udsendelse af danske elever og lærere.

Information og markedsføring: Skolen har på et tidligt tidspunkt bl.a. haft kontakt med det ungarske landbrugsministerium om uddannelse. De unge blev udvalgt af det ungarske landbrugsministerium, idet projektet blev støttet af en statslig udviklingspulje. Skolen oplyser, at aktiviteten ikke længere er den samme på grund af manglende interesse fra de unge i Ungarn.

Skolen anførte, at de ikke reklamerer aktivt for udenlandske elever og ikke fører målrettet markedsføring for at tiltrække udenlandske elever. Udenlandske praktikanter henvender sig således for det meste af sig selv. Fem ud af de nuværende 21 praktikanter er i dag tilmeldt samlet gennem et rekrutteringsbureau.

Skolen oplyste, at den ikke benytter agenter. Men skolen anvender et rekrutteringsbureau, der har lejet lokaler på skolen, med henblik på at informere i udlandet om praktikant- og uddannelsesmuligheder i Danmark. Der er indgået en aftale mellem skolen og bureauet, idet aftalen bl.a. indeholder retningslinjer for afregning, når skolen optager praktikanter, der er henvist af bureauet. Samme bureau holder kontakt med praktikanterne under deres praktikantperioder.

2. Dokumentation i forbindelse med optag og udvikling

Udvælgelse: Skolen oplyste, at den ikke har involveret CIRIUS i vurdering af praktikanternes uddannelsesniveau og dokumentation, og at det var lærernes opfattelse, at især de centraleuropæiske praktikanter niveau ikke er meget højere end det, der er målet i uddannelse til faglært landmand modul 1b.

Af uddannelsesaftalerne fremgår, at kompetencevurderingen først er foretaget efter uddannelsesaftalens indgåelse. Med henvisning til § 10 i bekendtgørelsen til faglært landmand, bemærker ministeriet, at det er iøjnefaldende, at alle udenlandske elever kan det, der kræves ved modul 1a. Kompetencevurderingen er den samme uanset uddannelse. Ministeriet påpegede, at der ved godskrivning skal foretages en individuel kompetencevurdering af eleven. Skolen har henvist til det bilag 1 i bekendtgørelse til faglært landmand., der indeholder muligheder for standardmerit, og at det først er med den nye uddannelse, at der skal foretages en individuel kompetencevurdering af alle elever.

Det fremgik, at skolen anså alt praktikantarbejde for uddannelsesrelevant, hvis det er foregået i en godkendt praktikvirksomhed, uanset at praktikanten ikke er ansat med den danske landbrugsuddannelse for øje.

Ministeriet oplyste, at skole- og praktikuddannelsen til landmand skal betragtes som en helhed. Fremadrettet vil en opdeling tidligst kunne ske ved trinnet til landbrugsassistent. Skolen har bemærket, at i uddannelse til faglært landmand er eleverne optaget i et modul ad gangen, og at skolen hidtil ikke har optaget udenlandske elever i den nye landbrugsuddannelse.

Endvidere oplyste ministeriet, at afkortning af skoledelen af den nye uddannelse alene er skolens ansvar. Såfremt afkortningen er på 4 uger eller derover, er det det faglige udvalg, der afgør, hvorvidt uddannelsens samlede længde skal afkortes, jf. § 54 i hovedbekendtgørelsen. Afkortning afgøres af de faglige udvalg på baggrund af en kompetencevurdering.

Kontakt til praktikværter: Skolen oplyste, at de ungarske praktikanter selv har fundet deres praktiksted og har herefter uopfordret søgt skoleophold. Det er ministeriets opfattelse fra mødet med praktikanterne, at de havde fået information om skolen, praktikvirksomhederne og uddannelsen, inden de kom til Danmark, jf. også ovenfor ad. 1.

I tilfælde hvor en praktikant ikke trives på sin praktikplads, søges der ny opholdstilladelse med henblik på nyt praktiksted. Skolen er behjælpelig med at finde en ny praktikvært.

Indgåelse af uddannelsesaftaler: Ministeriet konstaterede, at uddannelsesaftalerne i visse tilfælde er underskrevet efter lang tid efter det i aftalen anførte begyndelsestidspunkt.

Ministeriet påpegede, at uddannelsesaftaler skal være indgået ved praktikkens start. Såfremt tidligere gennemført praktik skal medregnes, skal

der gives godskrivning ved indgåelse af uddannelsesaftalen. Der kan således ikke indgås uddannelsesaftaler med tilbagevirkende kraft. Hertil har skolen bemærket, at det har været en kendt administrativ praksis på landbrugsskolerne, hvilket revisorer eller ministeriet ikke tidligere har haft bemærkninger til. Således er skærmmenuen i EASY-P indrettet, så den praksis, der var i faglært landmand, er mulig at anvende.

Ministeriet anførte, at indtrykket er, at skolens udbud snarere ligner kursusvirksomhed frem for uddannelse, når skolen optager elever, der alene planlægges at gennemføre 1b i forbindelse med praktik, med tilknytning til en uddannelse erhvervet i hjemlandet.

Skolen har oplyst, at det er skolens opfattelse, at den ikke kan nægte elever at blive optaget, uanset om de er danske eller udenlandske, hvis de opfylder betingelserne, heller ikke hvis elever tilkendegiver, at de blot vil tage det første modul. Skolen anfører at den og andre skoler har udenlandske elever, der har afsluttet uddannelsen til faglært landmand. Ministeriet noterer, at skolen i sin opgørelse for 2006-2009 har anført, at én udenlandsk elev (i 2007) har gennemført hele uddannelsen til faglært landmand.

Opholdsgrundlag Skolen oplyste, at årsagen til at opholdsgrundlaget er praktikantordningen er historisk begrundet. Tilbage fra midten af 1990'erne var der et stigende antal udlændinge, der søgte praktikantophold i landet med henblik på praktik hos en dansk landmand, støttet af et politisk ønske om at hjælpe lande i Østeuropa, jf. ovenfor om ungarske undervisningsministerium. Efterfølgende fandt praktikanterne ud af, at de ønskede at supplere deres praktik og tidligere uddannelse med undervisning på en landbrugsskole. Skolen valgte herefter at optage praktikanterne på moduler i uddannelse til faglært landmand. Skolen godskrev i den forbindelse den udenlandske praktikants praktikophold hos en dansk landmand.

Skolen oplyste, at den har kontaktet bl.a ministeriet og Dansk Landbrug og har fået telefonisk vejledning i optagelse og undervisning af udenlandske elever i begrænset omfang. Den administrative praksis har over årene ændret sig, og skolen har oplyst, at den ikke før 2008 er stødt på tilkendegivelser fra revisor, ministerium eller faglige udvalg om, der gav skolen anledning til at vurdere, om praktikantordningen var det rette opholdsgrundlag.

Skolen mener, at de op til flere gange har spurgt ministeriet, om de forvaltede de udenlandske elever korrekt, bl.a. ved ministeriets besøg den 27.11.1997 (controllerenhed) og ved telefoniske forespørgsler,. Skolen revisor har løbende kontrolleret , om optaget af udenlandske praktikanter er foregået korrekt. Endvidere mente skolen, at ministeriet var vidende om skolens besøg i Ungarn, som i 1995 efterspurgte praktik til deres landbrugselever. Ministeriet ser ikke, at have modtaget en sådan henvendelse og har derfor bedt skolen om dokumentation.

Skolen oplyser, at den gennem årene har modtaget vejledning af den daværende sagsbehandler i ministeriet – primært telefonisk. Ministeriet gennemførte i 1999 en undersøgelse af udenlandske elever i hvilken for-

bindelse ministeriet har noteret, at elevernes opholdsgrundlag er praktikantordningen, og at de har udløst "almindeligt taksameter". Resultatet blev fremlagt i Landbrugsuddannelsesrådet den 18.juni.1999, hvoraf det fremgik, at skolernes praksis ikke gav ministeriet anledning til bemærkninger. Skolen har løbende være i kontakt med Udlændingesservice og har her fået bekræftet, at praktikantordningen var det rigtige at anvende. Skolen referer endelig til ministeriet brev til LUR den 9. december, hvor det fremgår, at "De pågældende landbrugspraktikanter vil kunne optages i uddannelsen til faglært landmand, hvis de opfylder betingelserne i landbrugsuddannelsesloven og uddannelsesbekendtgørelsen for optagelse og i øvrigt deltager i uddannelsen i henhold til disse regler", jf. Jr. 1998-2529-6.

3. Undervisningstilrettelæggelse og gennemførelse

Skolen anførte, at de udenlandske praktikanter er i Danmark som led i en allerede igangværende uddannelse i deres hjemland. Skolen ser ikke dette som en barriere for at optage dem på en dansk ungdomsuddannelse – på trods af, at de udenlandske praktikanter uddannelsesniveau ofte er bachelor. Efter skolens mening er en udenlandsk bachelor eller "University level" ofte på niveau med en dansk erhvervsuddannelse – især på de mere praksisrelaterede områder.

Ministeriet søgte forgæves svar på, hvorfor praktikanterne på baggrund af en konkret kompetencevurdering ikke er optaget på skolemodul 2 eller henvist til en videregående uddannelsesinstitution.

Skolen har efterfølgende oplyst, at hovedparten af de udenlandske praktikanter, der har søgt på modul 2, ikke har opfyldt kravet om praktiktid gennemført efter modul 1b, idet det er et krav, at praktiktiden skal være alsidig. Skolen oplyste, at det ikke vil være relevant for praktikanten at søge optagelse på en videregående uddannelsesinstitution, da det er den praksisrelaterede uddannelse, de har brug for.

4. Bedømmelse og prøver

Skolen oplyste, at eleverne får et bevis for hver gang de har været på ophold på skolen, typisk modul 1b, samt at der gives standpunktskarakterer.

Møde med praktikanterne

Ministeriet gennemførte et møde med otte praktikanter, heraf fem fra Ukraine, en fra Rumænien og to fra Brasilien. Alle var optaget på modul 1b. Tre af praktikanterne havde også gennemført modul 1a. Alle havde været i praktik, typisk omkring halvandet år.

Udgangspunktet for samtalen blev taget i besvarelsen af det tilsendte elektroniske spørgeskema, idet 19 ud af de 21 tilmeldte eleverne havde besvaret dette. Se vedlagte bilag.

Alle otte praktikanter var meddelt ophold efter praktikantordningen, meddelt af Udlændingesservice, idet de så opholdet som en del af deres uddannelse i deres hjemland og forventede at afslutte i marts 2009, hvor

de planlægger at vende hjem. Deres opholdsgrundlag ophører således her. Enkelte af eleverne udtrykte håb om en yderligere forlængelse.

Praktikanterne oplyste, at skolen havde informeret om uddannelsen inden de kom til Danmark. Skolen har oplyst, at det kun er to brasilianske elever, som skolen personligt informeret. I samtalen med ministeriet deltog de to brasilianske praktikanter, som tilkendegav, at de fandt niveauet lavt.

Eleverne tilkendegiver i besvarelse af spørgeskemaet, at lærerne er gode til at inddrage evalueringen af undervisningen, og at lærerne informerer dem om kriterierne for karaktergivningen.

Undersøgelsen bekræfter indtrykket af, at der er tale om praktikanter, da de omtaler sig selv som "trainees". To tredjedele var mellem 21-24 år, de øvrige er ældre. Dermed adskiller de sig fra de elever, der ellers går på skolens Korinth-afdeling. Det er måske en af grundene til, at der er en begrænset interaktion mellem de danske og de udenlandske elever.

Der er ikke undervisning på tværs af grupperne, da skolen ikke finder dette muligt eller fornuftigt af sprogmæssige og aldersmæssige grund. Kontakten er mere fremtrædende - uden at være stor - i fritiden på skolen, hvor alle elever er optaget på kostafdelingen.

Generelt var de otte praktikanter godt tilfredse med den uddannelse, de får på skolen og på praktikstederne.

Undersøgelsen viste, at praktikanterne var i gang med eller havde afsluttet en uddannelse på ungdomsuddannelsesniveau eller højere. Af spørgeskemaet fremgik, at størstedelen tilkendegav, at deres niveau er på "University level". Enkelte af praktikanterne tilkendegav, at de fandt niveauet i den teoretiske undervisning lavere, end de forventede, og at de ikke var informeret om, at uddannelsen var på ungdomsuddannelsesniveau.

Enkelte af de otte praktikanter har afsluttet deres videregående uddannelse. De fleste har fået vurderet deres engelskkundskaber, da de søgte optagelse, typisk af skolen eller af en agent. Størstedelen af de interviewede praktikanter tilkendegav, at de har arbejdet i landbruget inden de søgte til Danmark.

Møde med lærere

I samtalen deltog tre af skolens lærere, som alle underviste udenlandske elever.

Lærerne oplyste, at de brugte engelske bøger, primært fra Landbrugets forlag. Såfremt der var materiale på russisk, blev dette brugt.

De vurderede, at der især var behov for pædagogisk efteruddannelse end der var for faglig efteruddannelse.

Lærerne gav udtryk for, at det var inspirerende at undervise de udenlandske elever, fordi de var mere modne. Derfor klarede de sig også godt, f.eks. karaktermæssigt ved modul 1b. Praktikanterne havde normalt kørekort fra hjemlandet.

De vurderede også, at der var sket en ændring i de danske elevers forudsætninger og indstilling. Der var flere elever nu, der havde brug for specialpædagogisk støtte. Skolen tilbød lektiehjælp og nattevagten, hvis der var behov herfor. Der var ikke de samme behov blandt de udenlandske elever.

Lærerne oplyste, at ca. halvdelen af de danske elever var uafklarede, når de begyndte på skolen, og at det på sigt kan blive et problem med øget frafald. For udlændingene er der ikke dette problem.

Afsluttende møde med ledelsen

Ministeriet konstaterede, at kvaliteten i undervisningen virker god, og at eleverne generelt er tilfredse med skolen. Praktikanternes svar på spørgeskemaet bekræfter det positive indtryk.

Ministeriet påpegede, at det er skolens ansvar at opholdsgrundlaget er korrekt for de elever de optager på skolen. Skolen har ikke sondret mellem praktikanter og elever, og har ikke tillagt det betydning, at praktikanterne kommer herop som led i en allerede påbegyndt uddannelse og således ikke har haft til formål at gennemføre en dansk ungdomsuddannelse.

Ministeriet gjorde opmærksom på de forsikringsmæssige forhold (selvforsikring) ved virksomhedsforlagt undervisning.

Ligeledes blev skolen gjort opmærksom på, at der ikke i grundforløbet er valgfag, men valgfri undervisning. Elever, der ikke har en uddannelsesaftale, kan være i kortvarig virksomhedsforlagt undervisning med henblik på introduktion og etablering af en praktikplads.

Skolen har indført Elevplan, som er ved at blive taget i anvendelse.

Ministeriet gjorde opmærksom på:

- Der er en meget betydelig afstand mellem visioner og praksis for så vidt angår det internationale element, bl.a. pga. stor alders- og niveaumæssig forskel mellem udenlandske og danske elever.
- At skolen ikke, således som det er foregået, fremover kan godkende eller medvirke til at uddannelsesaftaler har tilbagevirkende kraft. Der skal i stedet gives merit for tidligere praktik, uddannelse og skoleundervisning.
- At der er en utilstrækkelig dokumentation i forbindelse med godskrivning, og at den skal være mere grundig i fremtiden.

Skolen har bemærket, at den efter sin egen opfattelse har administreret efter reglerne og praksis og behandlet udenlandske praktikanter som de danske. Den har haft tæt dialog til ministeriet mfl., jf. ovenfor. I den dialog er der ikke sat spørgsmål ved opholdsgrundlaget som praktikant.

Faglært landmand er en vekseluddannelse med skole og praktik og danske såvel som udenlandske unge kan optages, uanset om de har besluttet på det tidspunkt at gennemføre hele uddannelsen. Skolen mener, at den har behandlet de udenlandske elever på samme måde som danske elever i enhver henseende.

Ministeriet anmodende om at få tilsendt:

Skema over hold 1b pr. 1/10-08 dvs. de 21 nuværende praktikanter for så vidt angår:

- Cpr.nr.
- Navn
- Uddannelsesaftale fra – til
- Skoleophold fra-til
- Opholdstilladelse fra-til

Bilag med kopi af opholdstilladelse, uddannelsesaftale.

Bilag 1:

Dagsorden

- 9.30-10.30 Indledende møde med skolens ledelse
- 10.30-11.00 Transport til Korinth afdelingen
- 11.00-11.30 Rundvisning på Korinth
- 11.45-12.30 Frokost
- 12.30-13.15 Møde med administration og ledelse
- 13.15-14.15 Møde med elever og lærer
- 14.15-15.00 Ministeriet internt møde
- 15.00-16.30 Afsluttende møde med ledelse

Materiale tilgængeligt på skolens hjemmeside:

Studiehåndbog for faglært landmand – for 1b også på engelsk

Lokal undervisningsplan på dansk, men ikke på engelsk

Eksamensregler – på dansk

Studie-og ordensregler – også på engelsk

Skolen har udarbejdet overgangsregler; de fremgår dog ikke af hjemmesiden.

Materiale modtaget fra skolen inden besøget:

Ministeriet modtog de ønskede materialer den 22. januar 2009.

Materiale anmodet om i forbindelse med besøget:

Er modtaget den 14. februar 2009.

Anja Kær Kold

Lokal tf.: 25778

Kontor 2 for erhvervsfaglige uddannelser